

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

15. märts 2012*

Kohtualluvus ja kohtuotsuste täitmine tsiviil- ja kaubandusajades — Kohtudokumentide avalik kättetoimetamine — Kostjal puudub teadaolev elu- või viibimiskoht liikmesriigis — Kohtualluvus „seoses lepinguvälise kahjuga” — Isikuõiguste rikkumine, mis võidi toime panna fotode avaldamisega internetis — Paik, kus kahjustav sündmus on toimunud või võib toimuda

Kohtuasjas C-292/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Landgericht Regensburgi (Saksamaa) 17. mai 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 11. juunil 2010, menetluses

G

versus

Cornelius de Visser,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano, kohtunikud M. Safjan (ettekandja), A. Borg Barthet, J.-J. Kasel ja M. Berger,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. mai 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Taani valitsus, esindaja: C. Vang,
- Iirimaa, esindaja: D. O'Hagan, keda abistasid A. Collins, SC, ja M. Noonan, BL,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* S. Varone,
- Luksemburgi valitsus, esindaja: C. Schiltz,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér, K. Szijjártó ja K. Molnár,
- Madalmaade valitsus, esindaja: C. Wissels,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

— Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wilderspin ja S. Grünheid,
arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada ELL artiklit 6 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artiklit 47, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399) artikli 3 lõikeid 1 ja 2, nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikli 4 lõiget 1, artikli 5 punkti 3 ja artikli 26 lõiget 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta (ELT L 143, lk 15; ELT eriväljaanne 19/07, lk 38), artiklit 12.
- 2 Taotlus esitati G ja C. de Visseri vahelises vaidluses, mis puudutab kahju hüvitamise hagi, mis on esitatud seetõttu, et ühel veebilehel pandi üles fotod, millel G oli osaliselt alasti.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2000/31

- 3 Direktiivi 2000/31 põhjenduses 23 on märgitud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole seaduste kollisiooni käsitleva rahvusvahelise eraõiguse täiendavate eeskirjade kehtestamine, samuti ei käsitle see kohtualluvust; rahvusvahelise eraõiguse eeskirjadega määratud kohaldatava seaduse sätted ei tohi piirata käesoleva direktiiviga kehtestatud infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.”

- 4 Vastavalt artikli 1 lõikele 1 on direktiivi eesmärk „kaasa aidata siseturu nõuetekohasele toimimisele, tagades infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel”.

- 5 Direktiivi artikli 1 lõige 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolev direktiiv ei kehtesta täiendavaid rahvusvahelise eraõiguse norme ega käsitle kohtualluvust.”

- 6 Sama direktiivi artikli 3 „Siseturg” lõikes 1 on sätestatud:

„Iga liikmesriik tagab, et infoühiskonna teenused, mida pakub tema territooriumil asuv teenuseosutaja, vastavad kõnealuses liikmesriigis kehtivatele kooskõlastatud valdkonna küsimusi puudutavatele siseriiklikele õigusnormidele.”

- 7 Direktiivi 2000/31 artikli 3 lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid ei tohi kooskõlastatud valdkonda kuuluvatel põhjustel piirata teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.”

Määrus nr 44/2001

8 Määruse nr 44/2001 põhjenduses 2 on märgitud:

„Teatavad erinevused kohtualluvust ja kohtuotsuse täitmist käsitlevates siseriiklikes eeskirjades takistavad siseturu häireteta toimimist. Olulised on sätted, millega ühtlustatakse eeskirjad kohtualluvuse konflikti kohta tsiviil- ja kaubandusajades ning lihtsustatakse vorminõudeid, et käesoleva määrusega seotud liikmesriikide kohtuotsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine oleks kiire ja lihtne.”

9 Määruse artiklis 2 on sätestatud:

„1. Käesoleva määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata.

2. Isikute suhtes, kes ei ole selle liikmesriigi kodanikud, kus on nende alaline elukoht, kohaldatakse selle riigi kodanike kohta kehtivaid kohtualluvuse eeskirju.”

10 Määruse artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Isikuid, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, saab teise liikmesriigi kohtusse kaevata üksnes käesoleva peatüki 2.–7. jaos sätestatud korras.”

11 Sama määruse artikkel 4 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui kostja alaline elukoht ei ole liikmesriigis, tehakse iga liikmesriigi kohtute pädevus kooskõlas artiklitega 22 ja 23 kindlaks selle liikmesriigi seaduste kohaselt.

2. Sellise kostja suhtes võib iga isik, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, oma kodakondsusest olenemata juhendada selle riigi kohtualluvuse eeskirjadest, eelkõige I lisas nimetatud eeskirjadest samal viisil kui selle riigi kodanikud.”

12 Määruse nr 44/2001 II peatüki 2. jao „Kohtualluvus erandjuhtudel” artikli 5 punktis 3 on ette nähtud:

„Isiku, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib teises liikmesriigis kaevata:

[...]

3) lepinguvälise kahju puhul selle paiga kohtusse, kus kahjustav sündmus on toimunud või võib toimuda”.

13 Määruse II peatüki 8. jaos „Kohtualluvuse ja arvessevõetavuse kontrollimine” sisalduv artikkel 26 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui kostja, kelle alaline elukoht on ühes liikmesriigis, kaevatakse teise liikmesriigi kohtusse ning ta ei ilmu kohtusse, deklareerib see kohus omal algatusel, et ta ei ole asjas pädev, välja arvatud juhul, kui pädevus tuleneb käesoleva määruse sätetest.

2. Kohus peatab menetluse niikauaks, kuni on tõestatud, et kostjal on olnud võimalus menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument saada kätte piisavalt aegsasti, et ta oleks saanud end kaitsta, või on tõestatud, et selleks on võetud kõik vajalikud meetmed.

3. Lõike 2 sätete asemel kohaldatakse nõukogu 29. mai 2000. aasta määrust (EÜ) nr 1348/2000 tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise kohta [EÜT L 160, lk 37; ELT eriväljaanne 19/01, lk 227], kui menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument tuli selle määruse kohaselt ühest liikmesriigist teise toimetada.

4. Kui ei kohaldata määruse (EÜ) nr 1348/2000 sätteid, kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välisriikides kätteandmise 15. novembri 1965. aasta Haagi konventsiooni [edaspidi „Haagi 1965. aasta konventsioon”] artiklit 15, kui kõnealuse konventsiooni kohaselt tuli menetluse algatamist käsitlevad või nendega võrdväärsed dokumendid üle anda.”

- 14 Määruse nr 44/2001 III peatükis „Tunnustamine ja täitmine” sisalduva artikli 34 punktis 2 on ette nähtud, et otsust ei tunnustata:

„kui otsus on tehtud tagaselja ning kostjale ei olnud menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või võrdväärset dokumenti kätte toimetatud piisavalt aegsasti, et ta oleks saanud end kaitsta, välja arvatud juhul, kui kostja ei algatanud otsuse vaidlustamise menetlust siis, kui tal oli selleks võimalus”.

- 15 Määruse nr 44/2001 artiklis 59 on sätestatud:

„1. Et teha kindlaks, kas poole alaline elukoht on selles liikmesriigis, kelle kohtusse asja kohta on hagi esitatud, kohaldab see kohus siseriiklikke seadusi.

2. Kui poole alaline elukoht ei ole liikmesriigis, kelle kohtutele on asja kohta hagi esitatud, kohaldab kohus teise liikmesriigi seadusi, et selgitada, kas nimetatud poole alaline elukoht on selles liikmesriigis.”

Määrus nr 805/2004

- 16 Vastavalt selle artiklile 1 on määruse nr 805/2004 eesmärk luua Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuetele, mis lubaks, kehtestades selleks miinimumstandardid, kohtuotsuste ning ametlike juriidiliste dokumentide vaba ringlust kõikides liikmesriikides ilma mis tahes vahemenetlusteta, mida oleks liikmesriigis vaja kehtestada enne kohtuotsuse tunnustamist ja täitmisele pööramist.

- 17 Määruse artikkel 5 „Välisriigi kohtuotsuse mittetunnustamine” on sõnastatud järgmiselt:

„Kohtuotsus, mis on päritoluliikmesriigis kinnitatud Euroopa täitekorraldusena, tunnustatakse ja pööratakse täitmisele teistes liikmesriikides täitmisotsuse vajaduseta ning võimaluseta esitada selle tunnustamisele vastuväiteid.”

- 18 Määruse artikli 12 lõikes 1 on sätestatud:

„Vaidlustamata nõuet artikli 3 lõike 1 punktides b või c määratletud tähenduses langetatud kohtuotsuse suhtes võib kinnitada Euroopa täitekorraldusena vaid juhul, kui päritoluliikmesriigi kohtumenetlused täidavad käesolevas peatükis sätestatud menetlusnõudeid.”

- 19 Määruse nr 805/2004 artikli 14 lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud:

„1. Menetluse algatusdokumendi või sellega samaväärse dokumendi või mis tahes kohtukutse kohtuistungile võib kätte toimetada ühel järgmistest viisidest:

- a) isiklik kättetoimetamine võlgniku kodusel aadressil isikutele, kes elavad võlgnikuga samas leibkonnas või töötavad seal;

- b) füüsilisest isikust ettevõtja või juriidilise isiku korral kättetoimetamine võlgniku äriruumides isikutele, kes on võlgniku palgal;
- c) dokumendi toimetamine võlgniku postkasti;
- d) dokumendi toimetamine postkontorisse või pädevatesse ametiasutusse ning võlgniku postkasti sellest vastava kirjaliku teatise jätmise, kusjuures kirjalik teatis sedastab selgelt dokumendi kohtuliku iseloomu ja teatise õigusliku mõju kättetoimetamisdokumentina ning seades jooksvad tähtajad;
- e) kättetoimetamine posti teel ilma kviitungita vastavalt lõikele 3, kui võlgniku aadress on päritoluliikmesriigis;
- f) elektrooniliste vahendite abil, kusjuures saadetise kättesaamise automaatne teade on tõendatud, juhul kui võlgnik on eelnevalt selgesõnaliselt vastava kättetoimetamisviisiga nõustunud.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel ei ole kättetoimetamine lõike 1 kohaselt lubatav, kui võlgniku aadress ei ole täpselt teada.”

Määrus (EÜ) nr 1393/2007

20 Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine), millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 1348/2000 (ELT L 324, lk 79), artikli 1 lõikele 2 ei kohaldata seda määrust, kui ei ole teada selle isiku aadress, kellele tuleb dokument kätte toimetada.

21 Määruse nr 1393/2007 artikkel 19 „Kohtusse ilmumata jätnud kostja” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui kohtukutse või sellega võrdväärne dokument tuli kättetoimetamiseks edastada teisele liikmesriigile käesoleva määruse sätete alusel ning kostja ei ole ilmunud kohtusse, ei tehta kohtuotsust, kuni on tõendatud, et:

- a) dokument on toimetatud kätte korras, mis on adressaatliikmesriigi õiguses ette nähtud dokumentide kättetoimetamiseks riigisisese kohtuasja puhul tema territooriumil asuvatele isikutele, või
- b) dokument on tegelikult kostjale isiklikult üle antud või toimetatud tema elu- või asukohta muul käesolevas määruses ettenähtud viisil

ning et kummalgi juhul on dokument kätte toimetatud piisavalt aegsasti, et anda kostjale kaitsevõimalus.

2. Iga liikmesriik võib kooskõlas artikli 23 lõikega 1 teatada, et olenemata lõike 1 sätetest võib kohtunik teha otsuse ka siis, kui puudub dokumendi kättetoimetamisteatis, juhul kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) dokument on edastatud käesoleva määrusega ettenähtud viisil;
- b) dokumendi edastamisest on möödunud vähemalt kuus kuud ning asja arutav kohtunik loeb selle piisavaks;
- c) ei ole saadud ühtegi teatist, ehkki on võetud tarvitusele kõik mõistlikud abinõud selle saamiseks adressaatliikmesriigi pädevate asutuste või ametiisikute kaudu.

3. Olenemata lõigetest 1 ja 2 võib kohtunik kiireloomulistel juhtudel anda korralduse võtta ajutisi või kaitsemeetmeid.

4. Kui kohtukutse või sellega samaväärne dokument tuli kättetoimetamiseks edastada teisele liikmesriigile käesoleva määruse sätete alusel ning ilmumata jätnud kostja vastu on tehtud tagaseljaotsus, on kohtunikul õigus ennistada otsuse edasikaebamise tähtaeg, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) kostja ei saanud temast olenemata põhjustel dokumendist teada piisavalt aegsasti, et kaitseks valmistuda, või ei saanud kohtuotsusest teada õigel ajal, et edasi kaevata, ning
- b) kostja vastuväited ei ole selgelt alusetud.

Tähtaja ennistamise avalduse võib esitada üksnes mõistliku aja jooksul pärast seda, kui kostja on kohtuotsusest teada saanud.

Iga liikmesriik võib kooskõlas artikli 23 lõikega 1 teatada, et avaldust ei vaadata läbi, kui see esitatakse pärast teatises nimetatud tähtpäeva möödumist, mis peab olema vähemalt aasta alates kohtuotsuse tegemise kuupäevast.

5. Lõiget 4 ei kohaldata kohtuotsuste suhtes, mis käsitlevad isikute õiguslikku seisundit või teovõimet.”

Siseriiklik õigus

22 Saksa tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Zivilprozessordnung) §-d 185, 186 ja 188 sisaldavad järgmisi sätteid teatamise kohta avaldamise teel:

„§ 185. Avalik kättetoimetamine

Menetlusdokumendi võib avalikult teatavaks teha (avalik kättetoimetamine), kui:

- 1) menetlusosalise elukoht ei ole teada ja kui dokumenti ei saa kätte toimetada isiku esindajale ega dokumendi kättesaamiseks volitatud isikule;
- 2) juriidiliste isikute korral, kes on kohustatud kandma riigis asuva tegevuskoha äriregistrisse, ei ole kättetoimetamine võimalik registreeritud asukohta ega dokumentide kättesaamiseks volitatud isiku aadressil, mis on kantud äriregistrisse, ega ka muul riigis asuval, ilma järelepärimisi tegemata teadaoleval aadressil;
- 3) välisriigis kättetoimetamine ei ole võimalik või eeldatavasti see ebaõnnestub või
- 4) dokumenti ei õnnestu kätte toimetada seetõttu, et kättetoimetamise kohaks on sellise isiku eluruum, kelle vastu ei saa kohtute seaduse §-de 18–20 alusel hagi esitada.

§ 186. Avaliku kättetoimetamise heakskiitmine ja täideviimine

1. Avaliku kättetoimetamise heakskiitmise otsustab asja arutav kohus. Otsuse võib teha suulise menetluseta.

2. Avalik kättetoimetamine toimub teate ülespanemisega kohtu teadetetahvlile või selle teate lisamisega elektroonilisse infosüsteemi, millega üldsus võib kohtus tutvuda. Teate võib avaldada ka kohtu kindlaksmääratud elektroonilises info- ja kommunikatsioonisüsteemis, mis on mõeldud teadete edastamiseks. Teates peab olema märgitud:

- 1) isik, kelle nimel dokument kätte toimetatakse;
- 2) dokumendi adressaadi nimi ja viimane teadaolev aadress;
- 3) kuupäev, dokumendi number ja hagi ese ning
- 4) koht, kus dokumendiga on võimalik tutvuda.

Teates peab olema märgitud, et dokument toimetatakse kätte avalikult ning et tähtaeg võib hakata kulgema ja tähtaja möödumise korral võib menetlusosaline oma õigused kaotada. Kohtukutse kättetoimetamise korral peab teates olema märgitud, et dokument sisaldab kohtukutset ning kohtusse ilmumata jätmisega võivad kaasneda negatiivsed õiguslikud tagajärjed.

3. Dokumentides peab olema märgitud, millal teade üles pandi ja millal see maha võeti.

[...]

§ 188. Avaliku kättetoimetamise hetk

Dokument loetakse kättetoimetatuks ühe kuu möödumisel teate ülespanekust. Asja arutav kohus võib määrata pikema tähtaja.”

23 Saksa tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 331 „Kostja suhtes tehtav tagaseljaotsus” on sätestatud:

„1. Kui hageja taotleb tagaseljaotsuse tegemist kostja suhtes, kes ei ilmunud kohtuistungile, loetakse hageja istungil esitatud faktilised väited kostja poolt omaksvõetuks. See ei kehti väidete suhtes, mis puudutavad kohtualluvust vastavalt § 29 lõikele 2 või §-le 38.

2. Kui haginõue on nende väidetega põhjendatud, rahuldatakse see; kui haginõue ei ole põhjendatud, jäetakse see rahuldamata.

3. Kui kostja vastupidi § 276 lõike 1 esimesele lausele ja lõikele 2 ei ole õigeaegselt märku andnud, et ta soovib ennast hagi vastu kaitsta, teeb kohus hageja taotlusel otsuse suulise menetluseta; see ei kehti juhul, kui kostja vastus saabub kohtusse veel enne, kui kohtuniku allkirjastatud otsus on kantseleile üle antud. Taotluse võib esitada juba hagiavalduses. Otsuse võib suulise menetluseta teha ka juhul, kui hagi kõrvalnõue ei ole hageja väidetega põhjendatud, tingimusel et hagejat on sellest võimalusest teavitatud enne otsuse tegemist.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

24 C. de Visser on veebilehe www.****.de domeeni omanik ja vastutab selle veebilehe eest. Selle veebilehe lingi *Fotos und Videos* (fotod ja videod) all on näha G foto. Klakkides lingil *für weitere Fotos hier klicken* (muude fotode vaatamiseks klakkige siia), võib G-st näha mitmesuguseid fotosid, millel on teda kujutatud osaliselt alasti.

25 Niisugune olukord tuleneb sellest, et 2003. aasta paiku tundis G huvi C. de Visseri veebilehe ja osutatavate teenuste vastu ning võttis viimasega seetõttu ühendust. Seejärel tegi C. de Visser oma kaastöötaja ning oma volitatud fotograafi vahendusel G-st Saksamaal fotosid, mille kasutuseesmärk

pidi olema *für eine Party* (peo jaoks). G ei andnud siiski kunagi nõusolekut nende fotode avaldamiseks. Kõnealuste fotode internetti ülespanekut temaga kunagi ka ei arutatud ning selle kohta ei sõlmitud mingit konkreetset kokkulepet.

- 26 Alles 2009. aastal teavitasid G töökaaslased teda nendest internetti ülespandud fotodest.
- 27 Nii veebilehe impressumis kui ka andmebaasis DENIC (domeeni .de register) on „Admin-C-na” (*administrative contact*) märgitud N*****, kelle aadress on Dortmundis (Saksamaa). Dortmundi telefoniraamatus sellenimelist isikut siiski ei esine.
- 28 Ei ole teada, kus asub server, kuhu kõnealune veebileht on salvestatud.
- 29 Veebilehe www.*****.de impressumisse on C. de Visser kantud domeeni omanikuna, aadressiga Terneuzen (Madalmaad) ja postiaadressiga Venlos (Madalmaad). Dokumentide kättetoimetamine nendele aadressidele ei olnud siiski võimalik, sest mõlemad postisaadetised tulid tagasi märkega „adressaat on sel aadressil tundmatu”. Madalmaade Kuningriigi konsulaat Münchenis (Saksamaa) vastas järelepärimisele, et C. de Visser ei ole Madalmaades kantud rahvastikuregistrisse.
- 30 Pärast G-le menetlusabi andmist tegi eelotsusetaotluse esitanud kohus 8. veebruaril 2010 määruse hagi avaliku kättetoimetamise ja kirjaliku eelmenetluse korraldamise kohta. Enne seda oli menetlusabi menetluse raames tulutult püütud hagi lühiülevaadet C. de Visserile posti teel erinevatel aadressidel kätte toimetada.
- 31 Vastavalt Saksa tsiviilkohtumenetluse seadustikule hagi avalik kättetoimetamine toimus sel viisil, et teade kättetoimetamise kohta oli 11. veebruarist kuni 15. märtsini 2010 üles pandud Landgericht Regensburgi teadetetahvlile. Eelotsusetaotlust käsitleva otsuse tegemise päevaks oli C. de Visserile kättetoimetamise teates antud tähtaeg oma kaitseõiguse kasutamisest teatamiseks möödunud, ilma et viimane oleks reageerinud. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul tuleb asjaolusid arvestades lähtuda eeldusest, et C. de Visser ei ole tänaseni teadlik selles kohtus algatatud menetlusest.
- 32 Kohus lisab, et kui siseriiklikust õigusest tulenev võimalus toimetada hagi kätte avalikult peaks liidu õiguse sätete ees taanduma, jääks G-le üksnes võimalus teatada C. de Visseri muud aadressid, kuhu saab hagi kätte toimetada, mida G-l on aga tõenäoliselt võimatu teha, kuna ta ei tea neid aadresse ega suuda neid kindlaks teha. See oleks aga vastuolus harta artikli 47 esimese lõiguga, kuna G-lt võetaks faktiliselt seega talle tagatud õigus tõhusale kohtulikule kaitsele.
- 33 Kuna Landgericht Regensburgil esines pealegi mõningaid kahtlusi määruse nr 44/2001 kohaldatavuse ja tõlgendamise suhtes ning samuti põhikohtuasja hagile kohaldatava materiaalõiguse kindlaksmääramise suhtes, otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [ELL] artikli 6 lõike 1 esimese lõigu esimene lauseosa koostoimes [...] harta artikli 47 teise lõigu esimese lausega või muud liidu õigusnormid välistavad siseriiklikust õigusest tuleneva „avaliku kättetoimetamise” (vastavalt Saksa tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-dele 185–188 kättetoimetamise teate ülespanemise teel kättetoimetamise määranud kohtu teadetetahvlile üheks kuuks), kui algava tsiviilkohtumenetluse vastaspool on oma veebilehel küll ära märkinud Euroopa Liidu territooriumil asuva aadressi, kuid kostja mitteviibimise tõttu sellel aadressil ei ole kättetoimetamine võimalik ning ei ole ka võimalik kindlaks teha, kus ta hetkel viibib?

2. Kui vastus [esimesele] küsimusele on jaatav:

kas liikmesriigi kohus on kohustatud avalikku kättetoimetamist lubavad siseriiklikud sätted vastavalt Euroopa Kohtu senisele praktikale (viimati 12. jaanuari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-341/08: Petersen [EKL 2010, lk I-47]) kohaldamata jätma ka siis, kui siseriikliku õigusega on sellise kohaldamata jätmise pädevus antud ainult Bundesverfassungsgerichtile?

Ja:

kas hageja on kohustatud oma õiguste kaitsmiseks teatama hagi uuesti kättetoimetamiseks kohtule kostja uue aadressi, sest siseriikliku õiguse kohaselt ei ole ilma avaliku kättetoimetamiseta ja kostja elukoha teadmiseseta võimalik menetlust läbi viia?

3. Kui vastus [esimesele] küsimusele on eitav: kas käesoleval juhul takistab [...] määruse [...] nr 44/2001 [...] artikli 26 lõige 2 tegemast Saksa tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 331 alusel tagaseljaotsust ning seega väljastamast vaidlustamata nõude kohta tehtud täitekorraldust [...] määruse [...] nr 805/2004 [...] tähenduses, osas, milles hagi puudutab mittevarealise kahju eest hüvitise väljamõistmist vähemalt 20 000 euro suuruses summas koos intressiga ning advokaaditasu hüvitamist 1 419,19 euro suuruses summas koos intressiga?

Kõik järgmised küsimused esitatakse tingimusel, et hageja saab tulenevalt Euroopa Kohtu vastustest [esimesele kuni kolmandale] küsimusele menetlust jätkata.

4. Kas määruse nr 44/2001 artikli 4 lõiget 1 ja artikli 5 punkti 3 arvestades on see määrus kohaldatav ka sellistel juhtudel, kui kostja tsiviilmenetluses, milles nõutakse seoses veebilehekülje haldamisega tegevuse lõpetamist, teabe esitamist ja mittevarealise kahju hüvitamist, on (tõenäoliselt) küll liidu kodanik ELL artikli 9 teise lause tähenduses, kuid tema viibimiskoht on teadmata, mistõttu on ka võimalik, kuid siiski mitte kindel, et ta viibib käesoleval ajal väljaspool liidu territooriumi ning väljaspool 16. septembril 1988. aastal Luganos vastu võetud tsiviil- ja kaubandusasjade kohtualluvuse ning neid käsitlevate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsiooni liikmesriikide pädevusse jäänud ruumilist kohaldamisala, ning samuti on teadmata selle serveri täpne asukoht, kuhu veebileht on salvestatud, kuid tõenäoliselt asub see siiski liidu territooriumil?
5. Kui määrus nr 44/2001 on sel juhul kohaldatav: kas selle määruse artikli 5 punktis 3 sisalduvat väljendit „paik, kus kahjustav sündmus võib toimuda”, tuleb juhul, kui veebilehel ülespandu võib rikkuda isikuõigusi, tõlgendada nii,

et [hageja] võib esitada hagi tegevuse lõpetamise, teabe esitamise ja kahju hüvitamise nõudes veebilehe haldaja vastu ka mis tahes sellise liikmesriigi kohtutele, kus veebileht on kättesaadav, sõltumata kohast (kas liidu territooriumil või väljaspool seda), kus kostja asub,

või

eeldab selle liikmesriigi kohtute pädevus, kus ei ole kostja asukoht või mille puhul miski ei viita sellele, et kostja viibib selle territooriumil, et vaidlustatud sisu või veebilehe ja kohtu asukohariigi vahel esineb tehnilisest juurdepääsu võimalusest kaugemale ulatuv eriline seos (seotus kõnealuse riigiga)?

6. Kui selline eriline seotus liikmesriigiga on nõutav: milliste kriteeriumide alusel selline seos määratletakse?

Kas oluline on see, et vaidlustatud veebileht on haldaja taotletava eesmärgi kohaselt teadlikult suunatud (ka) kohtu asukohariigi internetikasutajatele, või piisab sellest, et veebilehel kättesaadav teave on objektiivselt seotud kohtu asukohariigiga selles mõttes, et juhtumi asjaolude ja eelkõige vaidlustatud veebilehe sisu tõttu võib vastandlike huvide – hageja huvi kaitsta oma isikuõigusi ja haldaja huvi kujundada oma veebilehte – konflikt kohtu asukohariigis tegelikult olla tekkinud või tekkida või ongi tekkinud seetõttu, et üks või mitu selle isiku tuttavat, kelle isikuõigusi on rikutud, tutvusid veebilehe sisuga?

7. Kas liikmesriigiga erilise seotuse tuvastamisel on määrav vaidlustatud veebilehe külastamiskordade arv kohtu asukohariigis?

8. Juhul kui eelotsusetaotluse esitanud kohus on eespool esitatud küsimustele antud vastuste kohaselt pädev hagi lahendama: kas Euroopa Kohtu 7. märtsi 1995. aasta otsuses kohtuasjas C-68/93: Shevill jt (EKL 1995, lk I-415) esitatud õiguspõhimõtted kehtivad ka eespool kirjeldatud juhul?
9. Kui pädevuse tunnustamiseks ei ole vaja erilist seotust liikmesriigiga või kui sellise seose eeldamiseks piisab asjaolust, et vaidlustatud teabel on kohtu asukohariigiga objektiivne seos selles mõttes, et juhtumi asjaolude ja eelkõige vaidlustatud veebilehe sisu tõttu võib vastandlike huvide konflikt kohtu asukohariigis tegelikult olla tekkinud või tekkida või ongi tekkinud seetõttu, et üks või mitu selle isiku tuttavat, kelle isikuõigusi on rikutud, tutvusid veebilehe sisuga ning kui eriline seotus liikmesriigiga ei eelda, et tuvastatakse vaidlustatud veebilehe külastamiskordade minimaalne arv kohtu asukohariigis, või kui määrus nr 44/2001 ei ole käesolevas asjas üldse kohaldatav:

kas [...] direktiivi 2000/31 [...] artikli 3 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et neid sätteid tuleb pidada kollisiooninormideks selles mõttes, et nendes on ka tsiviilõiguses ette nähtud ainult päritoluriigi kehtiva õiguse kohaldamine, jättes kõrvale siseriiklikud kollisiooninormid,

või:

on nende sätete näol tegemist materiaaõiguslikul tasandil tehtud parandusmeetmega, mille abil muudetakse siseriiklikes kollisiooninormides kohaldatavaks tunnustatud õiguse alusel tehtud materiaaõiguslikku järeldust sisuliselt ning taandatakse see päritoluriigi nõuetele?

10. Kui direktiivi 2000/31 [...] artikli 3 lõiked 1 ja 2 on kollisiooninormid:

kas eespool viidatud sätetes on ette nähtud üksnes päritoluriigis kehtiva materiaaõiguse kohaldamine või ka seal kehtivate kollisiooninormide kohaldamine, mille tulemusena jääb võimalikuks päritoluriigi õiguses edasiviide sihtriigi õigusele?

11. Kui direktiivi 2000/31 [...] artikli 3 lõiked 1 ja 2 on kollisiooninormid:

kas teenusepakkuja asukoha kindlaksmääramisel on oluline tema (oletatav) praegune asukoht, tema asukoht hageja fotode avaldamise algul või selle serveri (oletatav) asukoht, kuhu veebileht on salvestatud?"

- 34 Euroopa Kohtu kantselei edastas 28. oktoobri 2011. aasta kirjaga eelotsusetaotluse esitanud kohtule koopia 25. oktoobri 2011. aasta otsusest liidetud kohtuasjades C-509/09 ja C-161/10: eDate Advertising jt (EKL 2011, lk I-10269), paludes viimasel teatada, kas ta seda kohtuotsust arvestades soovib jätkuvalt vastust oma viiendale kuni üheteistkümnendale eelotsuse küsimusele.

- 35 10. ja 16. novembri 2011. aasta otsustega, mis saabusid Euroopa Kohtusse 10. ja 16. novembril 2011, teatas eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ta võtab viienda kuni kümnenda küsimuse tagasi, kuid jääb oma üheteistkümnenda küsimuse juurde, sõnastades selle ümber järgmiselt:

„Kas direktiivi 2000/31 [...] artikli 3 lõikeid 1 ja 2 tuleb [eespool viidatud kohtuotsust] eDate Advertising jt silmas pidades tõlgendada nii, et juhul, kui teenusepakkuja asukoht on teadmata ning on võimalik, et ta asub väljaspool [...] iidu territooriumi, on kooskõlastatud valdkonnas kohaldatav õigus üksnes selle liikmesriigi õigus, kus on kahjustatud isiku elukoht või peamine asukoht, või

tuleb direktiiviga 2000/31 [...] kooskõlastatud valdkonnas tagada, et elektroonilise kaubanduse teenuse pakkujale ei kehtiks rangemad nõuded kui selles liikmesriigis kehtivas materiaaõiguses, mille kodakondsus teenusepakkujal oletatavasti on, või

tuleb sellisel juhul direktiiviga 2000/31 [...] kooskõlastatud valdkonnas tagada, et elektroonilise kaubanduse teenuse pakkuja ei kehtiks rangemad nõuded, kui on ette nähtud kõigis liikmesriikides kehtivas materiaalõiguses?”

- 36 Neil asjaoludel palutakse Euroopa Kohtul teha otsus üksnes nelja esimese algselt esitatud küsimuse ning ümber sõnastatud viimase küsimuse kohta.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Neljas küsimus

- 37 Neljandas küsimuses, mida on sobilik analüüsida esimesena, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas tuleb määruse nr 44/2001 artikli 4 lõiget 1 tõlgendada nii, et see takistab sama määruse artikli 5 punkti 3 kohaldamist veebilehe haldamisest tuleneva kahju hüvitamise hagi suhtes, mis on esitatud kostja vastu, kes on tõenäoliselt liidu kodanik, kuid kelle viibimiskoht on teadmata.
- 38 Eelotsusetaotluses täpsustab kohus nimelt, et kuigi paljud asjaolud viitavad sellele, et kostja viibib liidu territooriumil, ei ole see täiesti kindel. Kohtul tekib seega eriti küsimus, kuidas tõlgendada kriteeriumi „alaline elukoht ei ole liikmesriigis”, mis määruse nr 44/2001 artikli 4 lõike 1 kohaselt nõuab määruse ühtsete normide asemel siseriiklike kohtualluvuse eeskirjade kohaldamist.
- 39 Siinkohal tuleb märkida esiteks, et olukorras, kus liikmesriigi kodanikust kostja elukoht ei ole teada, on määrusega nr 44/2001 kehtestatud ühtsete kohtualluvuse eeskirjade kohaldamine erinevates liikmesriikides kehtivate asemel kooskõlas õiguskindluse nõudega ning määruse eesmärgiga tugevdada liidus elavate isikute õiguskaitset, võimaldades hagejal raskusteta kindlaks teha kohtu, kuhu ta võib pöörduda, ja samal ajal kostjal mõistlikult ette näha, millisesse kohtusse teda võib kaevata (vt selle kohta 17. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-327/10: Hypoteční banka, EKL 2011, lk I-11543, punkt 44).
- 40 Teiseks tuleb määruse nr 44/2001 artikli 4 lõikes 1 kasutatud väljendit „alaline elukoht ei ole liikmesriigis” mõista nii, et siseriiklike normide kohaldamine ühtsete kohtualluvuse eeskirjade asemel on võimalik üksnes juhul, kui asja menetleval kohtul on tõendid, mis lubavad tal järeldada, et liidu kodanikust kostja, kelle elukoht ei ole selle kohtu liikmesriigis, elab tõepoolest väljaspool liidu territooriumi (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Hypoteční banka, punkt 42).
- 41 Niisuguste tõendite puudumise korral on liikmesriigi kohtul määruse nr 44/2001 alusel rahvusvaheline pädevus, kui on täidetud selles määruses kehtestatud kohtualluvuse eeskirjadest – mille hulka kuulub ka artikli 5 punkt 3, mis on seotud lepinguvälise kahjuga – ühe kohaldamise tingimused.
- 42 Eespool esitatut silmas pidades tuleb neljandale küsimusele vastata, et niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas tuleb määruse nr 44/2001 artikli 4 lõiget 1 tõlgendada nii, et see ei takista sama määruse artikli 5 punkti 3 kohaldamist veebilehe haldamisest tuleneva kahju hüvitamise hagi suhtes, mis on esitatud kostja vastu, kes on tõenäoliselt liidu kodanik, kuid kelle viibimiskoht on teadmata, kui asja menetleval kohtul ei ole tõendeid, mis lubaksid tal järeldada, et kõnealune kostja elab tõepoolest väljaspool liidu territooriumi.

Esimene küsimus ja kolmanda küsimuse esimene osa

- 43 Esimeses küsimuses ja kolmanda küsimuse esimeses osas, mida on sobilik analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus tagaseljaotsuse tegemine kostja suhtes, kellele on tema viibimiskoha kindlakstegemise võimatuse tõttu vastavalt siseriiklikule õigusele hagi kätte toimetatud avalikult.

- 44 Siinkohal tuleb kõigepealt märkida, et nii nagu 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 1972, L 299, lk 32), mida on muudetud hilisemate konventsioonidega uute liikmesriikide ühinemise kohta, ei ole ka määruse nr 44/2001 eesmärk ühtlustada kõiki liikmesriikide menetlusnorme, vaid reguleerida kohtualluvust vaidluste lahendamisel tsiviil- ja kaubandusajades nende riikide vahelistes suhetes ning lihtsustada kohtuotsuste täitmist (eespool viidatud kohtuotsus *Hypoteční banka*, punkt 37).
- 45 Kuna liidu õiguses ei ole süstemaatiliselt reguleeritud siseriiklikke menetlusi, on seega liikmesriikide ülesanne menetlusautonoomia raames kehtestada nende kohtutele esitatud hagide suhtes kohaldatavad menetlusnormid, kuid need normid ei tohi siiski rikkuda liidu õigust, sealhulgas määruse nr 44/2001 sätteid.
- 46 Järelikult võib liikmesriigi kohus kõnealuse määruse kohaldamisalas viia isiku suhtes, kelle elukoht ei ole teada, menetluse läbi oma siseriiklikust õigusest tuleneva sätte alusel üksnes juhul, kui määrusega kehtestatud kohtualluvuse eeskirjad seda ei välista.
- 47 Menetluses järgimisele kuuluvate nõuete kohta tuleb märkida, et kõik määruse nr 44/2001 sätted väljendavad kavatsust tagada, et määruse eesmärkide raames toimuvad kohtuotsuse vastuvõtmisega lõppevad menetlused kaitseõigusi tagades (vt 21. mai 1980. aasta otsus kohtuasjas 125/79: *Denilauler*, EKL 1980, lk 1553, punkt 13, ja 2. aprilli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-394/07: *Gambazzi*, EKL 2009, lk I-2563, punkt 23).
- 48 Kaitseõiguste tagamise nõuet, mis on ette nähtud ka harta artiklis 47, tuleb täita nii, et järgitakse hageja õigust pöörduda kohtusse oma nõuete põhjendatuse kohta otsuse saamiseks.
- 49 Selle kohta leidis Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuse *Gambazzi* punktis 29, et põhiõigused, nagu kaitseõiguste tagamine, ei ole absoluutsed eelisõigused, vaid neile on lubatud seada piiranguid. Need piirangud peavad siiski olema tegelikus vastavuses kõnealuse meetmega taotletavate üldise huvi eesmärkidega ega tohi taotletavat eesmärki silmas pidades kujutada endast nimetatud õiguste ebaproportsionaalset rikkumist.
- 50 Siinkohal tuleb mainida, et Euroopa Kohus on juba leidnud, et huvi vältida õigusemõistmisest keeldumist, millega hageja seisab silmitsi seetõttu, et kostja viibimiskohta ei ole võimalik kindlaks teha, kujutab endast sellist üldise huvi eesmärki (eespool viidatud kohtuotsus *Hypoteční banka*, punkt 51).
- 51 Nõude kohta vältida kaitseõiguste ebaproportsionaalset piiramist tuleb märkida, et see nõue väljendub määruse nr 44/2001 artikli 26 lõikes 2 sätestatud normis, mille kohaselt kohus peatab menetluse niikauaks, kuni on tõendatud, et kostjal on olnud võimalus menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument saada kätte piisavalt aegsasti, et ta oleks saanud end kaitsta, või on tõendatud, et selleks on võetud kõik vajalikud meetmed.
- 52 Mis puudutab esiteks selle sätte kohaldatavust, siis tuleb kõigepealt märkida, et põhikohtuasja asjaoludel ei ole see välistatud määruse nr 44/2001 artikli 26 lõigetes 3 ja 4 viidatud eeskirjade ehk määruse nr 1393/2007 artikli 19 või Haagi 1965. aasta konventsiooni artikli 15 alusel.
- 53 Menetluse algatamist käsitleva dokumendi kostjale kättetoimetamise nõuetekohasust tuleb tõepoolest hinnata kõnealuse konventsiooni sätete alusel (13. oktoobri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-522/03: *Scania Finance France*, EKL 2005, lk I-8639, punkt 30) ning seda enam määruse nr 1393/2007 sätete alusel. See norm kehtib siiski üksnes niivõrd, kuivõrd kõnealused sätted on kohaldatavad. Nii määruse nr 1393/2007 artikli 1 lõikes 2 kui ka Haagi 1965. aasta konventsiooni artikli 1 teises lõigus on aga sätestatud, et neid instrumente „ei kohaldata, kui isiku, kellele tuleb dokument kätte toimetada, aadress ei ole teada”.

- 54 Seega tuleb asuda seisukohale, et põhikohtuasja asjaoludel ei ole määruse nr 1393/2007 artikkel 19 ega Haagi 1965. aasta konventsiooni artikkel 15 kohaldatavad, kuna kostja aadress ei ole teada.
- 55 Mis puudutab teiseks määruse nr 44/2001 artikli 26 lõike 2 tõlgendamist, siis nagu Euroopa Kohus hiljuti otsustas, tuleb seda sätet mõista nii, et määruse alusel pädev kohus võib juhul, kui ei ole tõendatud, et kostjal on olnud võimalus menetluse algatamist käsitlev dokument kätte saada, menetlust õiguspäraselt jätkata alles siis, kui on võetud kõik vajalikud meetmed selleks, et ta saaks end kaitsta. Selleks peab asja menetlev kohus tagama, et kostja leidmiseks on tehtud kõik järelepärimised, mida nõuavad hoolsuse ja heausksuse põhimõte (vt eespool viidatud kohtuotsus Hypoteční banka, punkt 52).
- 56 Isegi kui neid tingimusi järgitakse, piirab võimalus viia menetlus läbi kostja teadmata, kasutades „avalikku kättetoimetamist” nagu põhikohtuasjas, kostja kaitseõigusi. See piirang on siiski õigustatud hageja õigusega tõhusale kaitsele, kuna niisuguse kättetoimetamismenetluse puudumise korral jääks hageja õigus sisutühjaks (vt eespool viidatud kohtuotsus Hypoteční banka, punkt 53).
- 57 Nimelt vastupidi kostjale, kellel on juhul, kui ta on jäetud ilma võimalusest ennast tõhusalt kaitsta, võimalik nõuda oma kaitseõiguste järgimist, vaieldes tema suhtes tehtud otsuse tunnustamisele määruse nr 44/2001 artikli 34 punkti 2 alusel vastu, on hagejal oht jääda ilma igasugusest kaebvõimalusest (vt eespool viidatud kohtuotsus Hypoteční banka, punkt 54).
- 58 Lisaks nähtub Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast, et õigusega pöörduda kohtusse, mis on tagatud 4. novembril 1950 Roomas alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõikega 1, mis vastab harta artikli 47 teisele lõigule, ei ole vastuolus „kohtusse kutsumine teate ülespaneku teel”, tingimusel et asjaomaste isikute õigused on nõuetekohaselt kaitstud (vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 10. aprilli 2003. aasta otsus kohtuasjas Nunes Dias vs. Portugal, *Recueil des arrêts et décisions* 2003-IV).
- 59 Seega tuleb esimesele küsimusele ja kolmanda küsimuse esimesele osale vastata, et liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus tagaseljaotsuse tegemine kostja suhtes, kellele on tema viibimiskoha kindlakstegemise võimatuse tõttu vastavalt siseriiklikule õigusele hagi kätte toimetatud avalikult, tingimusel et asja menetlev kohus on eelnevalt veendunud, et kostja leidmiseks on tehtud kõik järelepärimised, mida nõuavad hoolsuse ja heausksuse põhimõte.

Teine küsimus

- 60 Arvestades eelmises punktis esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kolmanda küsimuse teine osa

- 61 Kolmanda küsimuse teises osas palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellise tagaseljaotsuse kinnitamine Euroopa täitekorraldusena määruse nr 805/2004 tähenduses, mis on tehtud kostja suhtes, kelle aadress ei ole teada.
- 62 Vastab tõele, et tagaseljaotsus kuulub selle määruse artikli 3 tähenduses Euroopa täitekorraldusena kinnitatavate täitedokumentide hulka. Nagu on rõhutatud määruse nr 805/2004 põhjenduses 6, võidakse võlgniku vastuväidete puudumist, nagu on ette nähtud määruse artikli 3 lõike 1 punktis b, käsitada kui kohtulikule arutamisele ilmumata jätmist või kohtu palve täitmata jätmist teatada kirjalikult oma kavatsusest ennast kohtuasjas kaitsta.
- 63 Siiski on sama määruse artikli 14 lõikes 2 sätestatud, et „[k]äesoleva määruse kohaldamisel ei ole kättetoimetamine lõike 1 kohaselt lubatav, kui võlgniku aadress ei ole täpselt teada”.

- 64 Seega ilmneb juba määruse nr 805/2004 sõnastusest, et kostja elukoha kindlakstegemise võimatuse korral tehtud tagaseljaotsust ei saa kinnitada Euroopa täitekorraldusena. See järeldus nähtub ka kõnealuse määruse eesmärkide ja süsteemi analüüsist. Määrusega on nimelt kehtestatud mehhanism, mis kaldub kõrvale kohtuotsuste tunnustamise üldisest korrast, mille tingimusi tuleb üldjuhul tõlgendada kitsalt.
- 65 Samuti on määruse nr 805/2004 põhjenduses 10 rõhutatud, et kui liikmesriigi kohus on langetanud otsuse vaidlustamata nõude kohta, kusjuures võlgnik menetluses ei osalenud, on mis tahes läbivaatamise tühistamine liikmesriigis, kus otsus on täitmisele pööratud, lahutamatu seotud kaitseõiguste järgimise piisava garantiiga ning sellest garantiist sõltuv.
- 66 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 57, teeb kostja võimalus tema suhtes tehtud otsuse tunnustamisele määruse nr 44/2001 artikli 34 punkti 2 alusel vastu vaielda tal võimalikuks nõuda oma kaitseõiguste järgimist. See tagatis siiski puuduks, kui tagaseljaotsus, mis on tehtud kostja suhtes, kes ei ole menetlusest teadlik, kinnitataks põhikohtuasja asjaoludel Euroopa täitekorraldusena.
- 67 Seega tuleb asuda seisukohale, et tagaseljaotsust, mis on tehtud kostja suhtes, kelle aadress ei ole teada, ei või kinnitada Euroopa täitekorraldusena määruse nr 805/2004 tähenduses.
- 68 Järelikult tuleb kolmanda küsimuse teisele osale vastata, et liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellise tagaseljaotsuse kinnitamine Euroopa täitekorraldusena määruse nr 805/2004 tähenduses, mis on tehtud kostja suhtes, kelle aadress ei ole teada.

Üheteistkümmes küsimus

- 69 Üheteistkümnendas küsimuses palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et need on kohaldatavad olukorras, kus infoühiskonna teenuste pakkuja asukoht on teadmata.
- 70 Selles suhtes tuleb tõdeda, et eespool viidatud kohtuotsusest eDate Advertising jt ilmneb selgelt, et infoühiskonna teenuste pakkuja asumine liikmesriigis kujutab endast nii direktiivi 2000/31 artikliga 3 kehtestatud mehhanismi kohaldamise põhjust kui ka tingimust. Kõnealuse mehhanismi eesmärk on nimelt tagada infoühiskonna teenuste vaba liikumine liikmesriikide vahel, kohaldades nende teenuste suhtes selle liikmesriigi õigusnorme, kus on teenusepakkujate asukoht (eespool viidatud kohtuotsus eDate Advertising jt, punkt 66).
- 71 Kuna võimalus kohaldada direktiivi artikli 3 lõikeid 1 ja 2 sõltub seega selle liikmesriigi kindlakstegemisest, mille territooriumil infoühiskonna teenuste pakkuja tegelikult asub (eespool viidatud kohtuotsus eDate Advertising jt, punkt 68), on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas põhikohtuasja kostja asub tõepoolest mõne liikmesriigi territooriumil. Kui tema asukoht ei ole liikmesriigis, ei ole direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 2 ette nähtud mehhanism kohaldatav.
- 72 Neil asjaoludel tuleb üheteistkümnendale küsimusele vastata, et direktiivi 2000/31 artikli 3 lõiked 1 ja 2 ei ole kohaldatavad olukorras, kus infoühiskonna teenuste pakkuja asukoht on teadmata, kuna kõnealuste sätete kohaldamine sõltub selle liikmesriigi kindlakstegemisest, mille territooriumil teenuste pakkuja tegelikult asub.

Kohtukulud

⁷³ Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas tuleb nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 4 lõiget 1 tõlgendada nii, et see ei takista sama määruse artikli 5 punkti 3 kohaldamist veebilehe haldamisest tuleneva kahju hüvitamise hagi suhtes, mis on esitatud kostja vastu, kes on tõenäoliselt liidu kodanik, kuid kelle viibimiskoht on teadmata, kui asja menetleval kohtul ei ole tõendeid, mis lubaksid tal järeldada, et kõnealune kostja elab tõepoolest väljaspool Euroopa Liidu territooriumi.
2. Liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus tagaseljaotsuse tegemine kostja suhtes, kellele on tema viibimiskoha kindlakstegemise võimatuse tõttu vastavalt siseriiklikule õigusele hagi kätte toimetatud avalikult, tingimusel et asja menetlev kohus on eelnevalt veendunud, et kostja leidmiseks on tehtud kõik järelepärimised, mida nõuavad hoolsuse ja heausksuse põhimõte.
3. Liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellise tagaseljaotsuse kinnitamine Euroopa täitekorraldusena Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 805/2004 (millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta) tähenduses, mis on tehtud kostja suhtes, kelle aadress ei ole teada.
4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) artikli 3 lõiked 1 ja 2 ei ole kohaldatavad olukorras, kus infoühiskonna teenuste pakkuja asukoht on teadmata, kuna kõnealuste sätete kohaldamine sõltub selle liikmesriigi kindlakstegemisest, mille territooriumil teenuste pakkuja tegelikult asub.

Allkirjad